

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اکنون که این مکتوب را می‌کشایی
بنگر تا در طلب چیستی
و طلبکار کیستی؟

گر در طلب گوهر کانی، کانی
ور در پی عمر جاودانی، جانی
من فاش کنم حقیقت مطلق را
هر چیز که در جستن آنی، آنی

(بابا افضل کاشانی)

فرازی از خطبه‌ی

سَلَوْنِی قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِی

نمى از اقیانوس علوم مولا على (علیه السلام)

سَلُونِي قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِي

نمی از اقیانوس علوم مولا علی (علیه السلام)

تمهید

حمد و سپاس پروردگاری را سزد که ستایشگران ، وصف کمالش نتوانند و مردمان در شمارش نعماتش در نقصانند. پروردگاری که مرغ دور پرواز «اندیشه» را نیروی پرگشودن به قاف «قربتش» نیست . نه افق کرانه ی ناپیدای شناخت صفاتش را انجامی است ؛ و نه توصیف ذات پاکش را فرجامی .

و درود بی کران بر رسول رحمت ، حبیب امجد ، که قفل بسته ی دل های آدمیان را به مفتاح «محبت» گشود ؛ و طریق هدایت و سلامت را بر گم شدگان دریای ضلالت و گمراهی نمود .

و سلام بی پایان بر ولی و حجت خدا ، علی مرتضی و اولاد اطهر او ، که گم شدگان ظلمت خودپرستی تنها به «مصباح» هدایت ایشان ره می جویند و غرق شدگان دریای معاصی و طغیان تنها بر «سفینه» ایشان نجات می یابند .

و اما بعد

ان شاء الله ، در این مجال قصد داریم یکی از خطبه های خیلی غریب و مظلوم امام علی (ع) را که کمتر سر زبان هاست ، و کمتر در مجالس و محافل مورد بحث و بررسی قرار می گیرد ، خدمت تان تقدیم کنیم . البته خود نهج البلاغه که یک کتاب بسیار مظلومی ست ، می دانید که پروفیسور "جرج جرداق" مسیحی ، در کتاب "امام علی صوت العدالة الانسانیة" می گوید : بعضی از خطبه های امام علی را بیش از دویست بار خواندم و سیر نشدم ، یا جناب علامه ابن ابی الحدید در شرح نهج البلاغه می گوید : خطبه ششقیه را من ده ها بار مطالعه کردم و سیراب نگشتم . اما باور می کنید ما متاسفانه با این کتاب بزرگ ، خیلی غریبه ، بیگانه و ناآشنا هستیم ؟ دانشمند مسیحی می گوید من یک خطبه را بیش از دویست بار خواندم ، عالم اهل سنت می گوید ده ها بار خطب علی بن ابی طالب را مورد تحقیق و مطالعه قرار دادم و بیست جلد شرح نهج البلاغه می نویسد !!

حال یک سوال ، از میان خطبه های نهج البلاغه ، کدام خطبه از همه مظلوم تر است ؟ لابد می گوییم همه ی خطبه ها !!!! در مظلومیت نهج البلاغه در نزد ما که جای بحثی نیست ، حال یک خطبه از همه مظلوم تر است و آن خطبه ایست که فقط نامش را شنیدیم ، و آن خطبه ی "" سَلُونِي قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِي "" ست !

سَلُونِي قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِي

نمی از اقیانوس علوم مولای علی (علیه السلام)

یکی از مظلومیت های خطبه سلونی این است که متاسفانه جناب سید رضی که جمع آوری کننده خطب نهج البلاغه ست ، این خطبه را در نهج البلاغه نیاورد ! چون همانطور که می دانید ، نهج البلاغه سه بخش است : یک بخش خطبه ها (یعنی سخنرانی های مولا علی (ع)) ، یک بخش نامه ها (یعنی مکاتبات امیرالمومنین) ، یک بخش هم کلمات قصار (یعنی سخنان کوتاه امام علی) ، چون خطبه "سَلُونِي قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِي" نه جزء سخنرانی ، نه جزء نامه و نه جزء کلمات قصار است ، لذا سید رضی اصلا این خطبه سلونی را در نهج البلاغه نیاورد . شارحان نهج البلاغه مثل ابن ابی الحدید ، مثل آیت الله جوادی آملی ، مثل استاد علی دوانی ، اینها بخشهایی از این خطبه سلونی را در کتابهایشان آوردند .

این مجموعه ی سوال و جواب ها که معلوم می شود چندین منبر سلونی قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِي بود ، حدود هفتاد و نه پرسش و پاسخ است که توسط یکی از محققین در یک جزوه ای گردآوری شده ، متاسفانه ما حدود تعداد نوزده سوال و جوابها را در اختیار داریم که برگرفته از چند جلسه از سخنرانی ایشان است .

ان شاء الله مطالعه این سوال و جواب ها برای شما مفید باشد ، امید که اندکی بفهمیم چه مولایی داریم و چه اقیانوسی از علوم و معارف، در این خطبه سلونی نهفته هست و ما متاسفانه از آن بیگانه و بی خبریم .

یک نکته : در میان این پرسش و پاسخ ها ، گاهی نیاز به توضیح بیشتر است تا بتوانیم جان و محتوای کلام مولا علی (ع) را در حد

وسع مان ، فرا بگیریم. (ان شاء الله)

لذا هر زمانی که این نیاز احساس شد ، با عبارت توضیح بیشتر : ... به این مهم می پردازیم .

لطفا توجه بفرمایید که توضیح بیشتر : ... جزو خطبه نیست !

یا علی (ع) گفتیم و عشق آغاز شد

سَلَوْنِي قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِي

نمی از اقیانوس علوم مولا علی (علیه السلام)

اول

اولین سوال کننده از گوشه‌ی مسجد کوفه برخاست و پرسید :

یا علی ، به من بگو از اینجا که من ایستاده ام تا عرش خدا چقدر فاصله است ؟

امیرالمومنین فرمود : اولاً فاصله فرش تا عرش ، یک فاصله‌ی مکانی نیست که من به تو بگویم از اینجا تا عرش چقدر فاصله است؟! اما اگر یک مومنی خالصانه بگوید لا اله الا الله و این کلمه توحید را بر زبان خود جاری سازد ، او فاصله فرش تا عرش را پیموده است ، فرش و عرش را به یکدیگر دوخته است .
و بعد در ادامه فرمود : اگر می خواهی عرش پروردگار رحمان را جستجو کنی ، بدان قلب یک انسان مومن عرش پروردگار رحمان است.

اولین سوال کننده جواب سوال خود را گرفت و نشست .

دوم

سائل دوم از گوشه‌ی دیگر مسجد برخاست ، پرسید :

یا علی ، به من بگو واجب کدام است ؟ واجب تر کدام است ؟

نزدیک کدام است ؟ نزدیک تر کدام است ؟

عجیب کدام است ؟ عجیب تر کدام است ؟

مشکل کدام است ؟ مشکل تر کدام است ؟

امیرالمومنین در پاسخ فرمود :

واجب ، ترک گناه است و واجب تر از آن توبه‌ی از گناه است .

نزدیک ، قیامت است و نزدیک تر از آن مرگ است .

عجیب ، بی‌وفایی دنیاست و عجیب تر از آن دل بستن به این دنیای بی‌وفاست .

مشکل ، سرازیر قبر شدن است و مشکل تر از آن با دست خالی سرازیر قبر شدن است .

این سائل دوم هم جواب سوال خود را گرفت و نشست .

سَلَوْنِي قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِي

نمی از اقیانوس علوم مولا علی (علیه السلام)

سوم

سائل سوم از گوشه‌ی دیگر مسجد کوفه برخاست . پرسید :
یا علی ، به من بگو من از کجا بفهمم خدا عبادت های مرا قبول کرد ؟
از کجا بفهمم خدا گناهان مرا آمرزیده است ؟
از کجا بفهمم خدا عبادت های مرا قبول نکرد و مردود اعلام شد ؟
از کجا بفهمم خدا گناهان مرا نیامرزد و در نامه ی عمل من ثبت شد ؟

امیرالمومنین فرمود :

اگر یک عبادتی انجام داده اید و بعد از آن عبادت ، خدا به شما توفیق داد عبادت دوم را انجام بدهید ، آن عبادت دوم دلیل بر آن است که خدا عبادت اول را از شما قبول کرد . چون عبادت اول تان را قبول کرد لذا به شما توفیق ورود به عبادت دوم را عنایت کرد .

اگر شما یک گناه و معصیتی مرتکب شدید ، منتهی بعد از آن گناه خدا به شما توفیق داد یک طاعت و عبادتی انجام داده اید ، این عبادت بعد از معصیت دلیل بر این است که خدا معصیت شما را آمرزیده است و مورد بخشش قرار داد لذا به شما توفیق داد که مرتکب طاعت و عبادتی بشوید .

اگر اول یک طاعت و عبادتی انجام دادید ، بعد از آن عبادت مرتکب گناه و معصیتی شدید ، آن گناه بعد از عبادت دلیل بر این است که خدا عبادت شما را قبول نکرد و مردود اعلام شد لذا مرتکب گناه شدید ، چون اگر عبادت ، عبادت مقبول بود می بایست شما را از گناه بازدارد . همین که بعد از عبادت معصیت کردید ، این معصیت دلیل بر این است که آن عبادت مقبول نبود .

اگر یک گناهی انجام دادید و بعد از آن مرتکب گناه دوم شدید ، آن گناه دوم دلیل بر آن است که خدا گناه اول تان را نیامرزد ، لذا مرتکب گناه دوم شدید . اگر مرتکب گناه سوم بشوید ، گناه سوم دلیل بر این است که خدا گناه دوم را بر شما نبخشید . این سومین سائل هم جواب سوال خود را گرفت و نشست .

سَلَوْنِي قَبْلَ اَنْ تَفْقِدُونِي

نمی از اقیانوس علوم مولا علی (علیه السلام)

چهارم

سائل چهارم از گوشه‌ی دیگر مسجد کوفه برخاست . پرسید :

یا علی ، بچه‌ای به دنیا آمد ، این بچه یک تن دارد با دو سر . آیا با داشتن این دو سر ، او یک نفر محسوب می شود و از پدر یک سهم ارث می‌برد یا دو نفر به حساب می آید و از پدر دو سهم ارث می برد ؟

امیرالمومنین فرمود : این دو سر را بخوابانید ، وقتی هر دو سر به خواب رفتند آنگاه آهسته ، سر اول را از خواب بیدار کنید . اگر همزمان با بیدار شدن سر اول ، سر دوم هم از خواب برخاست ، معلوم می‌شود او یک نفر به حساب می‌آید و از پدر یک سهم ارث می‌برد . اما اگر با بیدار نمودن سر اول ، دیدید که سر دوم همچنان در خواب است ، معلوم می‌شود او دو نفر محسوب می‌شود و از پدر دو سهم ارث می‌برد .

سائل چهارم هم جواب سوال خود را گرفت و نشست .

پنجم

سائل پنجم از گوشه‌ی دیگر مسجد کوفه برخاست . پرسید :

یا علی ، دو مادر بر سر دو بچه با هم به دعوا افتادند . این دو بچه یکی پسر است و دیگری دختر . مادر اولی می‌گوید پسر مال من است ، دختر مال تو . مادر دوم می‌گوید نخیر ، پسر مال من است ، دختر مال تو . چگونه به دعوی این دو مادر خاتمه بدهیم ؟

امیرالمومنین فرمود : دو ظرف بردارید ، از شیر این دو مادر بدوشید ، شیر دوشیده شده را وزن کنید ، آن شیری که وزنش سنگین تر است ، پسر مال اوست و آن شیری که وزنش سبک تر است ، دختر مال اوست .

این پنجمین سائل هم جواب سوال خود را گرفت و نشست .

سَلَوْنِي قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِي

نمی از اقیانوس علوم مولا علی (علیه السلام)

ششم

سائل ششم از گوشه‌ی دیگر مسجد کوفه برخاست . پرسید :
یا علی ، خدا در کتاب زبور داوود پیامبر وحی فرستاد که من چهار چیز را در چهار جا مخفی نمودم . به من بگو آن چهار چیز
کدامند ؟

امیرالمومنین فرمود :

۱ . خدا اولیای خود را در میان شما بندگان پنهان نمود پس هیچ بنده ای از بندگان خدا را کوچک شمارید و او را مورد تحقیر قرار
مدهید شاید او ولی ای از اولیای خدا باشد و شما ندانید .

۲ . خدا رضا و خشنودی خود را در طاعت و عبادت شما بندگان پنهان کرد پس هیچ عبادتی را کوچک شمارید و از آن صرف نظر
نکنید شاید رضای خدا در همان عبادت کوچک شما نهفته باشد و شما ندانید .

توضیح بیشتر :

ما در اسلام یک سری عبادت های کوچک داریم که به ظاهر کوچک اند اما ثواب عظیمی در پشت آن خوابیده است ، مثلا دو
رکعت نافله‌ی نماز عشاء که بعد از نماز عشاء ، بصورت نشسته خوانده می‌شود ، ثواب این دو رکعت به اندازه ثواب صد حج و صد
عمره مقبوله در رکاب پیامبر است ، عبادت به ظاهر کوچک ولی ثوابی عظیم !! یا مثلا دو رکعت نافله ی نماز صبح ، یا وضو گرفتن
قبل از خواب ، همه ی اینها ثوابی بس عظیم دارند .

۳ . خدا خشم و غضب خود را در گناه و معصیت شما بندگان پنهان نمود ، پس هیچ معصیتی را کوچک شمارید و آن را مرتکب
نشوید شاید خشم خدا در همان معصیت کوچک شما نهفته باشد و شما ندانید .

توضیح بیشتر :

همانطور که می‌دانید گناهان دو دسته اند . (گناهان صغیره ، گناهان کبیره) حال می‌دانید در اسلام چند گناه و چند واجب وجود
دارد ؟ در اسلام ۱۵۵۳ تا واجب و ۱۴۴۸ تا گناه داریم . (توضیح بیشتر در کتاب اثبات الهداة علامه شیخ حر عاملی)
شایسته‌ست زین پس گناهان را ساده نپنداریم ، شاید فردایی نباشد .

سَلَوْنِي قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِي

نمی از اقیانوس علوم مولا علی (علیه السلام)

۴. خدا اجابت خود را در دعاهای شما بندگان پنهان کرد پس هیچ دعایی را کوچک مشمارید و از آن صرف نظر نکنید شاید اجابت خدا در همان دعای کوچک شما نهفته باشد و شما ندانید .

توضیح بیشتر:

چرا گاهی وقتها دعاهای ما مستجاب نمی شود ؟ قطعاً خدا دعاهای ما را مستجاب می کند ولی گاهی همانی را که از خدا خواستیم ، خدا به ما می دهد اگر به مصلحت ما باشد . گاهی آن چیزی را که از خدا خواستیم ، خدا به ما نمی دهد چون به مصلحت ما نیست ولی در عوض چیزی که ما از خدا نخواستیم و مصلحت ما در آن است ، خدا آن را به ما می دهد . گاهی هم این دعاهای ما ذخیره قبر و آخرت ما می شود و در عالم برزخ و قیامت آنقدر پاداش به ما خواهد داد که آرزو می کنیم ای کاش هیچ دعای ما در دنیا مستجاب نمی شد و همه ی دعاها ذخیره قبر و عالم قیامت می شد .

مثل فرزندی که بیمار است و از پدر شیرینی و شکلات می خواهد !! پدر نمی دهد چون به مصلحت فرزند نیست ، آیا این به این معنی است که پدر با فرزند دشمنی دارد ؟ خیر ، بلکه از شدت دوستی است که خواسته اش را به او نمی دهد و پدر به فرزند دارویی می دهد که به مصلحت اوست گرچه فرزند این را از پدر نخواستہ بود .

این ششمین سائل هم جواب سوال خود را گرفت و نشست .

هفتم

سائل هفتم از جا برخاست . پرسید :

یا علی ، به من بگو الان جبرئیل امین در کجاست ؟

امیرالمومنین یک نگاه به آسمان کرد و یک نگاه به سمت راست و نگاه به سمت چپ و نگاه به پشت سر . فرمود : تمام آفرینش را نگرستم ، جبرئیل را ندیدم . جبرئیل باید خودش باشی . ناگهان جمعیت دیدند این سوال کننده از وسط جمعیت خارج شد . فهمیدند او خود جبرئیل امین بود .

سَلُونِي قَبْلَ اَنْ تَفْقِدُونِي

نمی از اقیانوس علوم مولا علی (علیه السلام)

هشتم

سائل هشتم از گوشه‌ی دیگر مسجد کوفه برخاست . پرسید :

یا علی ، اگر سگی با گوسفندی مقاربت کردند ، بچه ای متولد شد ، این بچه حکم سگ را دارد یا حکم گوسفند را ؟

توضیح بیشتر :

ابن ابی الحدید وقتی به اینجا رسید ، تاسف می‌خورد . می‌گوید ای کاش آن شب در پای خطبه سلونی علی بن ابی طالب انسان‌های فهیم و فرهیخته ای حضور می‌داشتند که سوالات عمیق علمی و حکمی از محضر مولا می‌پرسیدند تا پاسخ مولا برای ما آیندگان بماند ولی افسوس ... بعضی آدمهایی که پای خطبه‌ی سلونی مولا علی نشسته بودند ، آدمهای عوام کم سواد بودند که سوالات شان از این نوع بود که چنین سوالی کردند !! مولا علی (علیه السلام) این سوال را هم بی پاسخ نگذاشتند ...

فرمود : بروید ببینید این بچه علف می‌خورد یا استخوان می‌چرد ؟ اگر علف می‌خورد ، گوسفند است و اگر استخوان می‌چرد ، سگ است .

سائل بلند شد و گفت : یا علی ، گاهی می‌بینیم علف می‌خورد ، گاهی استخوان می‌چرد .

فرمود : بروید ببینید آیا مانند گوسفند می‌نشیند یا مانند سگ ؟

سائل بلند شد و گفت : یا علی ، گاهی مانند گوسفند می‌نشیند و گاهی مانند سگ .

توضیح بیشتر :

همانطور که می‌دانید گوسفند روی شکم می‌نشیند و سگ روی نشیمنگاهش .

فرمود : بروید ببینید آیا مانند گوسفند آب می‌نوشد یا مانند سگ آب می‌خورد ؟

سائل باز هم گفت : گاهی مانند گوسفند آب می‌نوشد و گاهی هم مانند سگ آب می‌خورد .

فرمود : بروید ببینید آیا مانند گوسفند بول می‌کند یا مانند سگ ؟

سائل باز هم بلند شد و گفت : یا علی ، گاهی مانند گوسفند بول می‌کند و گاهی مانند سگ .

فرمود : بروید ببینید آیا در اول و وسط گله راه می‌رود یا آخر گله ؟ اگر اول و وسط گله راه می‌رود گوسفند است ، اگر آخر گله راه می‌رود سگ است .

سائل باز هم بلند شد و گفت : یا علی ، گاهی اول ، گاهی وسط ، گاهی هم آخر گله راه می‌رود .

سَلُونِي قَبْلَ اَنْ تَفْقِدُونِي

نمی از اقیانوس علوم مولا علی (علیه السلام)

فرمود: پس او را بکشید، اگر شکمبه دارد، گوسفند است و اگر شکمبه ندارد، سگ است.

این سائل هم جواب سوال خود را گرفت و نشست.

توضیح بیشتر:

جناب جرج جرداق مسیحی در کتاب "امام علی صوت العدالة الانسانیة" می گوید: ای شیعیان، افتخار کنید به چنین پیشوایی. کدام رهبر را در تاریخ بشر سراغ دارید، در هر زمینه ای از او پرسیده باشند، بی درنگ پاسخ داده باشد؟ ... ای روزگار، تو را چه شده است؟ ای کاش تمام ثروت ها و سرمایه های خود را بسیج می کردی تا در هر قرنی، یک علی تحویل جامعه ی بشریت می دادی. کمبود جامعه ی بشری ما، وجود یک پیشوایی به نام علی بن ابی طالب است. و در پایان می گوید: می دانید چرا علی را در محراب عبادت سر شکافتند؟ علی را از شدت عدالتش کشتند!!!! و او تنها پیشوای عادل تاریخ بشر است که از شدت عدلش کشته شد نه از شدت ظلمش.

م

از مولا پرسیدند: چه کنیم تا مشکلات زندگی در نظر ما کوچک آید؟

امیرالمومنین پنج نکته را در ارتباط با این سوال بیان فرمودند:

۱. هرگاه یک مصیبت و مشکلی در زندگی شما پدید آمد، شما مشکل بزرگتر از آن را در ذهن خودتان مجسم کنید و به خود بگویید اگر به جای این مشکل وارده، آن مشکل بزرگتر بر سر من فرود می آمد، چه می شد؟ اگر مشکل بزرگتر را در ذهن مجسم کنید، تحمل این مشکلی که بر سر شما وارد شد، بر شما آسان خواهد شد.

توضیح بیشتر:

مثلا اگر خدایی نکرده در یک حادثه ای دست کسی شکست، این شکسته شدن دست را اگر بخواهیم تحمل کنیم، در ذهن مان تجسم کنیم که اگر در این حادثه علاوه بر دست من، پا و سر و گردن و کمرم می شکست، چه می شد؟ وقتی آن مصیبت بزرگ تر را در ذهن مجسم کردید، این مصیبت وارده تحملش آسان خواهد شد.

سَلَوْنِي قَبْلَ اَنْ تَفْقِدُونِي

نمی از اقیانوس علوم مولا علی (علیه السلام)

۲. رنج یک مصیبت را بر گذر زمان پخش کنید ، تقسیم و توزیع کنید .

توضیح بیشتر :

پخش نمودن رنج یک مصیبت بر گذر زمان معنایش چیست ؟

به این معنی ست که غم و غصه های دیروز زندگی تان ، برای دیروز بود ، تمام شد و رفت! غم و غصه های فردا هم برای فرداست

که هنوز نیامده ، و اصلا معلوم نیست شما فردایی داشته باشید یا نه ،

پس برای امروز شما ، غم و غصه های همین امروز کافی ست .

۳ . باور کنید که رنج و غم و مشکل زندگی پایان پذیر است . هیچ غم و غصه ای برای همیشه در زندگی شما باقی نمی ماند . هر مشکلی یک مدت زمانی دارد . تا یک مدتی در زندگی شما می ماند ، ماموریت خود را به انجام می رساند ، به اهداف خودش دست پیدا می کند و بعد زندگی شما را ترک خواهد گفت . مشکلات پایان پذیر است .

۴ . آنچه بود و رفت ، مثل آن که نبود .

توضیح بیشتر :

خیلی وقتها غصه های ما بابت چیزهایی ست که به دست آوردیم ، بعد از دست ما رفت و می نشینیم و غصه می خوریم . مولا

می فرمایند این هم غصه خوردن ندارد ، چون آنچه بود و رفت ، مثل اینکه از اول آن را نداشتید ، خلاص !!

۵ . آنچه به دست نیامد ، مثل آن که بود و رفت .

توضیح بیشتر :

خیلی وقت ها غم و غصه های ما بابت چیزهایی ست که سعی کردیم آن را به دست بیاوریم ، ولی به دست نیامد . می نشینیم و

غمه اش را می خوریم . این هم غصه خوردن ندارد چون آنچه به دست نیامد ، مثل آن که بود و رفت .

سوال کننده نهم هم ، جواب سوال خود را گرفت و نشست .

سَلَوْنِي قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِي

نمی از اقیانوس علوم مولا علی (علیه السلام)

دهم

سائل دهم از گوشه‌ی دیگر مسجد کوفه بلند شد و پرسید :
یا علی ، غذای روح انسان کدام است ؟

امیرالمومنین فرمود : سه چیز است ؛

- ۱ . ذکرى که از زبان تان عبور نماید و به قلب شما راه پیدا کند .
- ۲ . توبه ای که نصوح باشد یعنی انسان دیگر به آن گناه بازگشت ننماید .
- ۳ . موعظه ای که بر جان بنشینند و قلب آدم را زیر و رو کند .

سائل دهم هم جواب سوال خود را گرفت و نشست .

یازدهم

سائل یازدهم از گوشه‌ی دیگر مسجد کوفه بلند شد . پرسید :
یا علی ، به من بگو خداوند چند قوه در وجود انسان قرار داد ؟ قوای وجودی انسان کدامند ؟

امیرالمومنین فرمود : چهار قوه ؛

- ۱ . قوه‌ی عاقله ، که بزرگترین سرمایه ای ست که خدا در اختیار بشر قرار داد .
- ۲ . قوه‌ی حافظه ، که سبب می‌شود آنچه را فرا می‌گیرید ، در ذهن و دلتان حفظ شود . اگر خدا این قوه‌ی حافظه را به شما نمی‌داد شما اسم تان را فراموش می‌کردید ، آدرس خانه تان از یادتان می‌رفت و راه را گم می‌کردید .
- ۳ . قوه‌ی عاطفه ، خدا این سرمایه را به ما داده که به کمک این سرمایه آنچه را برای خود می‌خواهیم ، برای دیگران هم بخواهیم و آنچه را برای خود نمی‌پسندیم ، برای دیگران هم نپسندیم و به دیگران مهر بورزیم .
- ۴ . قوه‌ی وجدان ، امکان ندارد انسان فرمان وجدان را زیر پا بگذارد مگر اینکه گرفتار تلخی عذاب وجدان خواهد شد .

این سوال کننده یازدهم هم جواب سوال خود را گرفت و نشست .

سَلُونِي قَبْلَ اَنْ تَفْقِدُونِي

نمی از اقیانوس علوم مولا علی (علیه السلام)

دوازدهم

سائل دوازدهم پرسید :

کدام جاندار بود که از شکم جاندار دیگر بیرون آمد در حالی که بین آنها نسبت و نسبی نبود ؟

امیرالمومنین فرمود : حضرت یونس پیامبر که از شکم ماهی بیرون آمد ، در حالی که هیچ نسبتی بین او و ماهی وجود نداشت .

توضیح بیشتر :

حضرت یونس پیامبر وقتی از قوم خودش گریخت ، آمد کنار دریا و سوار کشتی شد . دیدند یونس پیامبر مشغول ذکر و تسبیح خداست . این کشتی با نهنگی مواجه شد ، بین آدمهای داخل کشتی قرعه انداختند ، قرعه به نام یونس پیامبر افتاد . یونس را از کشتی به دریا انداختند ، باز هم دیدند او مشغول ذکر و تسبیح خداست . وقتی در دهان نهنگ قرار گرفت ، باز هم مشغول ذکر و تسبیح خدا بود . از دهان نهنگ در شکم نهنگ فرو رفت ، باز هم مشغول ذکر و تسبیح خدا بود . وقتی خدا اراده کرد و او را از تاریکستان شکم نهنگ به ساحل نجات بیافکند ، باز هم دیدند او در حال ذکر و تسبیح خداست .
یعنی در همه حال ، به یک حال بود .

حالات گوناگون زندگی تغییرش نداده بود . چه در داخل کشتی ، چه در دل دریا ، چه در دهان نهنگ ، چه در شکم نهنگ ، چه در ساحل نجات ...

سوال کننده دوازدهم هم جواب سوال خود را گرفت و نشست .

سیزدهم

سائل سیزدهم برخاست و پرسید :

یا علی ، من سه سوال از محضر شما دارم ؛

۱ . کدام کوه بود که یک بار از جای خود کوچ نمود ؟

۲ . کدام درخت بود که صد سال راه سایه‌ی آن طول دارد ؟

۳ . کدام درخت است که بدون آبیاری روییده شد ؟

سَلُونِي قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِي

نمی از اقیانوس علوم مولا علی (علیه السلام)

امیرالمومنین فرمود :

۱ . اما آن کوهی که یک بار از جای خود کوچ نمود ، کوه طور است که قرآن کریم می فرماید :
وَإِذْ نَتَقْنَا الْجَبَلَ ... (سوره مبارکه اعراف ، آیه شریفه ۱۷۱)

۲ . اما آن درختی که صد سال راه سایه او طول دارد ، درخت طوبی در بهشت است که در تمام قصرهای بهشت شاخه ای از آن آویزان است ، همانطوری که قرص آفتاب در تمامی خانه ها ، شعاع او می تابد .

۳ . اما آن درختی که بدون آبیاری روییده شد ، درختی بود که برای یونس پیامبر رویانده شد که قرآن کریم می فرماید :
وَأَنْبَتْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِّنْ يَّفْطِينٍ (سوره مبارکه صافات، آیه شریفه ۱۴۶)

سوال کننده سیزدهم هم جواب سوال خود را گرفت و نشست .

چهاردهم

سائل چهاردهم برخاست و از امیرالمومنین پرسید :

یا علی ، ما در زندگی چگونه به جنگ با سختی ها برویم ؟

امیرالمومنین فرمود :

به مشکلات زندگی تان زمان بدهید تا با گذشت زمان ، مشکل برطرف شود .
شرایط بدتر را در نظر بگیرید تا تحمل آن شرایط موجود بر شما آسان شود .
دیگران را شاد کنید ، غم را از دل دیگران بریابید تا خداوند نیز غم را از دل شما بریاید و مشکل شما را حل کند .
محرم رازی داشته باشید و مشکلات تان را با او در میان بگذارید تا تسکین پیدا کنید .
به نقطه های مثبت و زیبای زندگی خود بیاندیشید .

این سوال کننده هم جواب سوال خود را گرفت و نشست .

سَلُونِي قَبْلَ أَن تَفْقِدُونِي

نمی از اقیانوس علوم مولا علی (علیه السلام)

پانزدهم

سائل پانزدهم برخاست و پرسید :

یا علی ، آن پدیده چه بود که زنده اش ، می آشامید و مرده اش هم می خورد ؟

امیرالمومنین فرمود : عصای موسی ؛

موقعی که شاخه ای بر روی درخت بود ، می آشامید و موقعی که عصا شد ، سحر ساحران را بلعید و خورد .

این سوال کننده هم جواب سوال خود را گرفت و نشست .

شانزدهم

سائل بعدی از گوشه‌ی دیگر مسجد کوفه برخاست و پرسید :

یا علی ، اول درختی که روی زمین روییده ، کدام درخت بود ؟

اول چشمه ای که روی زمین جاری شد ، کدام چشمه بود ؟

اول سنگی که بر روی زمین قرار گرفت ، کدام سنگ بود ؟

امیرالمومنین فرمود :

اول درخت ، خرما بود که حضرت آدم آن را با خود از بهشت به زمین آورد و آن را کاشت و تمام خرماهای عالم از آن اول درخت عالم پدید آمد .

اما اول چشمه ای که بر روی زمین جاری شد ، آب حیات بود که هرکس آن را بیاشامد ، زنده خواهد ماند ، چنانکه خضر پیامبر آن را نوشید و زنده باقی ماند .

و اول سنگی که بر روی زمین قرار گرفت ، سنگ حجرالاسود بود که حضرت آدم آن را از بهشت به دنیا آورد و بر آن زاویه‌ی خانه‌ی کعبه نصب کرد ، ابتدا از برف سفیدتر بود ، بعد در اثر حسرت دست زدن کفار و مشرکین به آن ، سیاه شد . (لذا به آن می گویند حجرالاسود ، سنگ سیاه)

سوال کننده شانزدهم هم جواب سوال خود را گرفت و نشست .

سَلُونِي قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِي

نمی از اقیانوس علوم مولا علی (علیه السلام)

هفدهم

سائل هفدهم از گوشه‌ی دیگر مسجد کوفه برخاست و پرسید :
یا علی ، زهد را در یک جمله برای من تعریف کن .

امیرالمومنین فرمود : خدا در یک جمله‌ی قرآن زهد را به زیبایی تعریف فرمود :
لِكَيْلَا تَأْسَوْا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ (سوره مبارکه حدید ، آیه شریفه ۲۳)
زاهد کسی ست که آنچه از خوشی های زندگی نصیب او می شود ، خود را نبازد و آنچه از ناخوشی ها نصیب او می شود ، به ناله و زاری نیفتد .

این سوال کننده هم جواب سوال خود را گرفت و نشست .

هجدهم

سائل بعدی برخاست و پرسید :
یا علی ، کدام عبادت است که هم انجام دادن آن عقوبت دارد و هم ترک آن ؟

امیرالمومنین فرمود : نماز خواندن انسان مست ، انجام این نماز عقوبت دارد چون در حالت مستی نماز گذاشت ، ترک آن هم عقوبت دارد چون نماز را ترک نموده است .

سوال کننده هجدهم هم جواب سوال خود را گرفت و نشست .

سَلُونِي قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِي

نمی از اقیانوس علوم مولا علی (علیه السلام)

نوزدهم

سائل نوزدهم از گوشه‌ی دیگر مسجد کوفه برخاست و پرسید :
یا علی ، تفاوت انسان با سایر موجودات در چیست ؟

امیرالمومنین فرمود : انسان تنها موجودی است که در زمین زندگی می‌کند ولی موجودی آسمانی است . (ماهیتی آسمانی دارد)

توضیح بیشتر :

انسان درخت و ازگونه‌ایست که ریشه در آسمان دارد ... وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ

عزیزم ، اکنون که سخن به اینجا رسید ، یقین دارم که تو اهل دلی و اگر نبودی ، در میان صفحات اوّل ، نوشتارم را رها می‌کردی . امید که اگر جرقه‌ای در نهادت زده شد ، با آن آتشی برافروزی ، که همه‌ی عمر تو را جزء گرم روانِ کوی دوست قرار دهد .

سخن شمع به پروانه دلی باید گفت
کاین حدیثی ست که با سوختگان در گیرد

پایان

۲۸ اردیبهشت ماه ۹۱

گروه فرهنگی پژوهشی بیداری اندیشه

Bidari-Andishe.ir